

Nefndarsvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
nefnadasvid@althingi.is

Reykjavík, 28. apríl 2021

Efni: Umsögn Arion banka, rekstraraðila séreignarsjóðsins Lífeyrisauka, við drög að frumvarpi til laga vegna hækkunar lágmarksiðgjalds til lífeyrissjóða og ákvæðum um tilgreinda séreign, – 700. mál, þingskjal 1179

Í frumvarpi til laga vegna hækkunar lágmarksiðgjalds til lífeyrissjóðs og ákvæðum um tilgreinda séreign (hér eftir „frumvarpið“) eru lagðar til viðamiklar breytingar á lögum um lífeyrissjóði, sem jafnframt hafa áhrif á vörsluaðila séreignarsparnaðar. Arion banki er vörsluaðili eins fjölmennasta séreignarsjóðs landsins, Lífeyrisauka, með rúmlega 70 þúsund sjóðfélaga. Þegar ráðist er í jafn viðtækar breytingar og lagt er upp með í frumvarpinu er mikilvægt að vandað sé til verka, breytingar vel ígrundaðar og jafnframt að þær njóti viðtæks stuðnings. Valfrelsi sjóðfélaga er einn grundvöllur viðbótarlífeyrissparnaðar og mikilvægt að standa vörð um það frelsi.

Í frumvarpinu koma fram ákvæði er varða ýmsar umdeildar breytingar á lífeyriskerfi landsmanna. Í þessari umsögn verður einkum horft til þeirra breytinga sem lagðar eru fram er snerta á viðbótarlífeyrissparnaði.

Lögfesting tilgreindar séreignar, sbr. 4. og 5. gr. frumvarpsins og útgreiðslureglur tilgreindrar séreignar, sbr. 7. gr. frumvarpsins

Frá því að drög að frumvarpi voru birt í samráðsgátt stjórnvalda hefur orðið sú breyting að fjárfestingarstefnur vörsluaðila tilgreindrar séreignar lúta ekki fjárfestingarheimildum lágmarks-tryggingaverndar. Sú breyting er jákvæð og styður við aukið valfrelsi sjóðfélaga við val á vörsluaðila.

Á sama tíma er þó vegið verulega að valfrelsi sjóðfélaga þegar kemur að útgreiðslum, með þrengri útgreiðslureglum fyrir tilgreinda séreign en gildir um viðbótarlífeyrissparnað og önnur séreignarréttindi sem myndast í lífeyrissjóðakerfinu. Nauðsyn slíkrar forræðishyggu er með öllu órökstudd. Sjóðfélagar, sem hafa áunnið sér tilgreinda séreign, hafa á sama tíma áunnið sér réttindi í samtryggingu sem tryggir ævilangan lífeyri og öryggi um fastar greiðslur, en án sveigjanleika. Mikilvægi þess að sjóðfélagar njóti sveigjanleika þegar kemur að greiðslum séreignar þeirra sem áunnist hefur samhliða er því verulegt.

Sá greinarmunur sem frumvarpið gerir á tilgreindri séreign og séreign af viðbótargjaldi flækir lífeyriskerfið til muna og að óþörfu. Arion banki, sem og aðrir vörsluaðilar, hafa lagt sig fram um að fræða og auka áhuga sjóðfélaga á lífeyrissparnaði, m.a. með rafrænum lausnum, fræðslufundum og öðru fræðslufni á vef. Það aukna flækjustig sem frumvarpið boðar er ekki til þess fallið að auka áhuga fólks á lífeyrismálum og hætt við að fjari undan árangri sem náðst hefur.

Að mati bankans væri mjög til bóta og einföldunar ef sjóðfélögum væri veitt frelsi til að ráðstafa 3,5% af lágmarksiðgjaldi í hefðbundinn viðbótarlífeyrissparnað, kjósi þeir svo. Slík iðgjöld mætti aðgreina frá öðrum iðgjöldum sem mynda séreignarréttindi. Með því mætti ná sama markmiði og frumvarpinu er ætlað en án þess að auka flækjustig lífeyriskerfisins samhliða. Með þessari einföldun ættu sjóðfélagar auðveldara með að taka upplýstar ákvarðanir, auðveldara með að átta sig á uppbyggingu á sínum lífeyrissparnaði og gera áætlanir til framtíðar.

Frá sjónarhóli vörsluaðila séreignarsparnaðar er einnig ljóst að þó nokkuð aukið flækjustig fylgir þeim breytingum sem hér um ræðir verði frumvarpið samþykkt í óbreyttri mynd.. Arion banki, og aðrir vörsluaðilar, standa að óbreyttu frammi fyrir því að halda utan um þrjár ólíkar tegundir séreignar eftir uppruna þar sem útgreiðslu- og skerðingarreglur verða ólíkar: Tilgreind séreign sem eru laus 62 ára, greiðist út að lágmarki á fimm árum og skerðir ekki lífeyri almannatrygginga, frjáls séreign sem er alveg laus við 60 ára aldur en skerðir lífeyri almannatrygginga og að lokum viðbótarlífeyrissparnaður sem einnig er alveg laus við 60 ára aldur en skerðir ekki lífeyri almannatrygginga.

Hingað til hefur einungis verið um eina tegund séreignar og útgreiðslureglu að ræða. Merking iðgjalds eftir uppruna yrði talsvert einfaldari í framkvæmd ef útgreiðslureglur eru hinar sömu, og næði sama markmiði og stefnt er að í frumvarpinu.

Yfirlit og upplýsingar sendar með rafrænum hætti til sjóðfélaga, sbr. 8. gr. frumvarpsins. Í frumvarpinu er lögð til sú breyting að lífeyrissjóðum og vörsluaðilum séreignarsparnaðar verði heimilt að senda upplýsingar og yfirlit til sjóðfélaga með rafrænum hætti. Þessari breytingu ber að fagna og hún er í takt við þá stafrænu breytingu sem er að eiga sér stað í samfélaginu. Framkvæmd verður einfaldari, dregið er úr kostnaði og kolefnisfótspori, á sama tíma og yfirsýn sjóðfélaga er aukin.

Lífeyrisauki var stofnaður árið 1999, eða sama ár og fyrirkomulag viðbótarlífeyrissparnaðar var lögfest. Mikil sátt hefur ríkt um það sparnaðarform og samspil þess við samtryggingarsjóði verið farsælt. Þær breytingar sem lagðar eru til í frumvarpinu ógna þeirri sátt og draga úr sveigjanleika og valfrelsi sem öflun séreignar er ætlað að veita. Það blasir við að frekara samtal um breytingarnar er nauðsynlegt áður en af þeim verður. Slíkt samtal er einmitt fyrirhugað í Grænbókarvinnu um lífeyriskerfið, sem stjórnvöld hafa gefið út að standi til að hefja. Af ofangreindu má vera ljóst að farsælast væri að bíða með breytingar sem lagðar eru til í umræddu frumvarpi þar til vinna stjórnvalda um Grænbók um lífeyriskerfið hefur farið fram. Slíkri vinnu er einmitt ætlað að vera farvegur fyrir vel undirbúnar umræður um lífeyriskerfi allra landsmanna og þar með grundvöll að breytingum sem víðtæk sátt getur ríkt um.

Virðingarfyllst,

Snædís Ögn Flosadóttir
Rekstrarstjóri Lífeyrisauka